

Aluehallintovirasto
Regionförvaltningsverket
Regional State Administrative Agency

Länsi- ja Sisä- Suomi

KOKONAISTURVALLISUUSSTRATEGIAN 2012 - 2015

Toimenpidesalkku

Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaan liittyvät kansalliset ja alueelliset toimenpiteet

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Lisätiedot: Kehitys- ja strategiapäällikkö Marja-Riitta Vest

Tämä toimenpidesalkku on alueellisen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kokonaisturvallisuusstrategian 2012 – 2015 toimenpidesalkku. Toimenpidesalkussa yhdistyvät kansalliset ja alueelliset toimenpiteet sekä hankkeet.

Tätä toimenpidesalkkua *päivitetään* ja *muokataan* tarpeiden mukaisesti.

Viimeisin päivitys: **10.12.2012**

Ohjeistus:

Alueellisesta kokonaisturvallisuusstrategia 2012 – 2015 nousevat toimenpiteet ovat kirjattu **mustalla**. Toimenpidenumerointi on otettu alueellisesta Länsi- ja Sisä-Suomen kokonaisturvallisuusstrategiasta.

Kansallisesta Sisäisen turvallisuuden ohjelmasta suoraan nousevat toimenpiteet ovat kirjattu **sinisellä**. Lisäksi toimenpidenumerointi on otettu suoraan sisäisen turvallisuuden ohjelmasta, jolloin tiedon hakeminen alkuperäisestä lähteestä on vaivatonta.

Lisäksi toimenpidesalkun loppuosaan on koottu perhe- ja lastensurmien ennalta ehkäisemiseksi tehtävät toimenpiteet.

Rahoitusta kuvaavat merkit ja niiden selitykset	
Erillisiä resursseja ei tarvita. Olemassa oleva rahoitusta kohdennetaan uudelleen.	
Resurssitilanne selvitetään.	
Lisäresursseja tarvitaan.	
Rahoitustarve vähenee ja rahaa säästyy.	

	Toimenpiteet	Vastuutaho ja päätoimijat	Aikataulu	Rahoitus
Maakunnallinen turvallisuussuunnittelu				
	Toimenpide 1: Pirkanmaan turvallisuusklusterin organisointi- ja toimintamallin levittäminen maakunnalliseksi alueelliset erityispiirteet huomioivaksi malliksi	Pirkanmaan turvallisuusklusteri/ Pirkanmaan liitto? Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Keski-Suomen liitto	2013	
Keskuskaupunkien ja kuntien turvallisuussuunnittelu				
	UUSI toimenpide: Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin jalkautus ja kuntien turvallisuussuunnittelun tukeminen sekä mallin luominen	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	Kuntakierrokset marraskuussa 2012. Turvallisuussuunnittelun tuen mallinnus 2013 ja sen mukainen toiminta vuoden 2015 loppuun asti.	
Kylät ja kolmas sektori				
	Toimenpide 2 A: Kylä hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisen keskiössä	LSSAVI/turvallisuusosaamisen työryhmä ja kyläyhdistykset, paikalliset toimintaryhmät, maaseutuajaostot	Suunnittelun käynnistys syksy 2012, pilottikylävalinta ja hankkeen suunnittelu ja käynnistys 2013	
	Toimenpide 2 B: Asumispalvelusäätiö ASPAn Turvallisuuden Taitajat – projekti: ratkaisumallit, joilla edistetään vammaisten ihmisten ja mielenterveyskuntoutujien asumisturvallisuutta.	Asumispalvelusäätiö ASPA	Selvitysvaihe 2012, mallin luonti 2013	
	Toimenpide 3: Maaseutualueiden turvallisuuden seuranta	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, aluehallintovirastot	Maaseutualueiden turvallisuuden seurannan parantaminen osana nykymuotoista ja jatkossa kehittyvää peruspalveluiden arviointia, ks. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden	

			tilan ohjaus- ja arviointi	
	Toimenpide 4: Turvallisuuden tunteen seuranta Toimenpide 56: Turvallisuuden tunne ja henkinen hyvinvointi asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toimintamallin laatiminen	Aluehallintovirastot, muut viranomaiset, muut toimijat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto yhdessä toimialueen hiippakuntien kanssa	ks. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden tilan ohjaus- ja arviointi 2013	
Viranomaisten turvallisuussuunnittelu				
poliisi	Toimenpide 5: Poliisitoimen ennakoivan toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Kansallinen taso: SM, poliisihallitus , poliisilaitokset, aluehallintovirasto Alueetasolla: Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto ja alueen poliisilaitokset	PORA III linjausten mukaisesti/ Yhteistoiminnan mallinnus: LSSAVI ja alueen poliisilaitokset, käynnistys syksyllä 2012	
pelastustoimi	Toimenpide 6: Pelastustoimen ennakoivan toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Kansallinen taso: SM, pelastuslaitokset aluehallintovirasto Alueellinen taso: Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto ja alueen pelastuslaitokset	Yhteistoiminnan mallinnus : LSSAVI ja alueen pelastuslaitokset, kanssa, käynnistys syksyllä 2012	
häätäkeskuslaitos	Toimenpide 7: Häätäkeskuksen ennakoivan toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Kansallinen taso: SM Alueellinen taso: Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto ja Vaasan häätäkeskus	Yhteistoiminnan mallinnus: LSSAVI ja Vaasan häätäkeskus, helmikuun loppuun 2013 mennessä	
merivartiosto	Toimenpide 8: Merivartioston ennakoivan toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Kansallinen taso: SM Alueellinen taso: Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto ja Länsi-Suomen merivartiosto	Yhteistoiminnan mallinnus: LSSAVI ja Vaasan Länsi-Suomen merivartiosto, helmikuun loppuun 2013 mennessä	
sairaanhoitopiirit	Toimenpide 9: Sairaanhoitopiirien (jatkossa uuden organisaatiomuodon mukaisten)ennakoivan toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Kansallinen taso: STM , muut toimijat Alueellinen taso: Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto ja alueen sairaanhoitopiirit	Yhteistoiminnan mallinnus: LSSAVI ja alueen sairaanhoitopiirit, yhteistyökokous helmi/maaliskuussa 2013	

hiippakunnat	Toimenpide 10: Hiippakuntien ennakkoivan toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto , Tampereen ja Lapuan hiippakunnat, Börgå Stift	Yhteistoiminnan mallinnus: LSSAVI ja alueen hiippakunnat, kokous joulukuussa 2012 tai viimeistään maaliskuun loppuun 2013 mennessä	
puolustusvoimat	UUSI toimenpide: Puolustusvoimain toiminnan kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaa	Kansallinen: PM Alueellinen: Länsi-Suomen aluehallintovirasto ja Länsi-Suomen sotilasläänin	Yhteistoiminnan kehittäminen puolustusvoimain toiminnan kehittämislinjausten mukaisesti ja LSSAVIn ja Länsi-Suomen Sotilasläänin yhteistyösopimuksen mahdollinen tarkistaminen ko. linjausten mukaiseksi	
valmiustoimikunnat	Toimenpide 15: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella toimivien valmiustoimikuntien työjärjestysten ja toimintamallien yhdenmukaistaminen, valmiustoimikuntien yhteistyön tiivistäminen ja maakunnallisten valmiusharjoitusten kokemusten ja "hyvien käytäntöjen" systemaattinen levittäminen ja arviointi.	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto , Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan valmiustoimikunnat	Nykytila-analyysi keväällä 2013 ja tästä johdettavien kehittämistoimet valmiiksi 2013 loppuun mennessä. Toimintamallin jatkuva arviointi ja kehittäminen.	
	Toimenpide 16 a: Varautuminen laajaan myrskyyn -toimintamalli ESIIN NOSTETTU TOIMENPIDE 16 b. Koulujen valmiusharjoitusten suunnittelu ja toteutus	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto/ Pelastustoimi - ja varautuminen vastuualue ja turvallisuusosaamisen työryhmä , Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan valmiustoimikunnat Koulujen valmiusharjoitusten osalta henkisen kriisinhallinnan ja turvallisuusosaamisen teemaryhmät.	Valmiusharjoituksen suunnittelu 2013, toteutus 2013 tai 2014	
Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan valtakunnallinen ohjaus				
	Toimenpide 17: Kokonaisturvallisuussuunnittelun yhdenmukaistaminen: Vuonna 2014 (mahdollinen neljäs sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelu) toteutettavan kokonaisturvallisuussuunnittelun yhtenäistäminen siten, että kansallisen kokonaisturvallisuuden	SM , yhteistyössä muiden ministeriöiden, aluehallintovirastojen ja kuntaliiton kanssa	Mallin suunnittelu vuoden 2103 aikana	

	ohjelman, alueellisten toimeenpano-ohjelmien (alueellinen kokonaisturvallisuusstrategia toimeenpano-ohjelmiseen) ja kuntien hyvinvointi- ja turvallisuus suunnitelmien rakenne on yhdenmukainen ja sisällöllisesti asteittain etenevä.			
	Toimenpide 18: Tulosohjauksen sisällöllinen kehittäminen hallintorakenteiden ja toimintatapojen murroksessa: Ministeriöiden osalta on tarpeen huomioida kokonaisturvallisuuden yhteistoiminta niin viranomaisten voimassa olevien strategisten tulossopimusten osalta kuin myös uusien strategia-asiakirjojen ja niitä täydentävien strategisten tulossopimusten valmistelussa. Ministeriöiden ja niiden alueellisten toimintayksiköiden tulee osallistua aktiivisesti poikkihallinnolliseen työhön, erityisesti nimettyihin hankkeisiin.	VM, muut ministeriöt, LSSAVI aluehallinnon asiantuntija	Keskushallinnon poikkihallinnollisuutta edistävän tulosohjaustyöryhmän perustaminen ja toiminnan käynnistäminen 2013 aikana	
Asumisen ja kodin lähiympäristön viihtyvyys				
	5.1.1/1. Asukkaiden turvallisuutta ja asuinalueiden viihtyisyyttä parannetaan ottamalla käyttöön naapuritiimi tai apujärjestelmä. Räätelöidään toimintamalli kullekin alueelle sopivaksi. Toimintamallissa otetaan huomioon maahanmuuttajataustaisen väestön mukaan ottamisen edellyttämät erityistoimet. Rikksentorjuntaneuvosto laatii toimintamallin käyttöönoton edellyttämän tukiaineiston kaikkien toimintaan osallistuvien käyttöön. Harvaan asutuilla alueilla toimintamallin kehittämisessä otetaan huomioon naapuriapuhankkeista saadut kokemukset.	OM/rikksentorjuntaneuvosto, SM, YM, Suomen kylätoimintary, yhteistyössä turvallisuus suunnittelusta vastaavien toimijoiden, ml. seurakunnat, kansalaisjärjestöt Alueellinen toteutus: Ks. toimenpiteet 2-5	Tukiaineisto valmis vuonna 2014, käyttöönoton jälkeen pysyvää toimintaa. Alueellinen toteutus Ks. toimenpiteet 2-5	
	5.15/64. Vahvistetaan vapaaehtoisten saatavuutta turvallisuus- ja hälytystehtäviin ja selvitetään, kuinka palokuntasopimuksiin kirjatut vahvuusvaatimukset täyttyvät maan eri osissa.	Suomen Sopimuspalokuntien Liitto, TT, Alueelliset pelastuslaitokset, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Suomen Kuntaliitto	2013	
	5.1.1/2. Otetaan käyttöön teknologiaa hyödyntävät ja asukkaita turvallisuustyöhön osallistavat	SM, OM/rikksentorjuntaneuvosto,	Pysyvää toimintaa	

	toimintamallit. Esimerkkejä näistä ovat Turvallisuuskävely-, Kerro kartalla - ja Uusi paikallisuushankkeet	STM, YM yhteistyössä alueellista ja paikallista turvallisuussuunnittelua tekevien toimijoiden kanssa		
	Alueellinen ohjelma: Toimenpide 20: Mobiiliteknologian hyödyntäminen turvallisuuskävelyssä erilaisten kansalaisryhmien toimesta	Vaasan kaupunki , LSSAVI suunnittelussa, mobiiliteknologiayritykset	2013	
Hyvinvoinnin ja turvallisuuden tilan ohjaus ja arviointi sekä turvallisuustoimien vaikuttavuuden kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen seuranta				
	<p>5.1.1/3. Selvitetään keinot lisätä alueellista ja paikallista turvallisuustietoa riskeistä ja uhkista alueellisten ja paikallisten turvallisuussuunnitelmien valmistelun tueksi sekä mahdollisuudet lisätä asukkaiden mukaan ottamista turvallisuusyhteistyöhön pilottihankkeella. Pilottihankkeessa laaditaan verkkosivusto, jonne kerätään paikallisesti tietoa alueella tehdyistä rikoksista, häiriöistä ja onnettomuuksista. Pilotoinnissa hyödynnetään jo olemassa olevia toimintamalleja tiedon keräämisessä ja esittämisessä. Toiminnan vaikutukset arvioidaan alueellisen pilottihankkeen toteuttamisen jälkeen. Otetaan kattavasti käyttöön asuinalueen ja asunnon turvallisuuden vaikuttavista tekijöistä laaditut tarkistuslistat ja kriteeristöt.</p> <p>5.1.2/7.-9. Kehitetään ennalta ehkäisevän turvallisuustyön tuloksia mittaavia indikaattoreita ja varmistetaan kansallisten kyselytutkimusten säännöllinen toteuttaminen.</p> <p>7. Varmistetaan tarvittaessa lainsäädännön keinoin kansallisesti tärkeiden turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta seuraavien seuranta- ja osoitinjärjestelmien pysyvyys</p> <p>8. Luodaan indikaattorikori, jolla seurataan nuorten</p>	<p>SM, OM/rikosentorjuntaneuvosto, STM, YM yhteistyössä alueellista ja paikallista turvallisuussuunnittelua tekevien tahojen kanssa</p> <p>7/OKM, SM, OM, STM, THL 8/OKM/Nuorisoasiain neuvottelukunta, aluehallintovirastot, THL, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 9/OKM, nuorisotutkimusverkosto,</p>	Pilotointi 2012–2014, vaikutusten arviointi 2015.	

	turvallisuutta 9. Laaditaan nuorten vapaa-ajalla tehtävän nuorisotyön arviointimalli	Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry, kunnallinen nuorisotyö, järjestöt ja seurakunnat, nuorten vapaa-ajan ammattilaisia kouluttavat tahot.	2013 ja sen jälkeen pysyvää toimintaa	
	Alueellinen ohjelma Toimenpiteet 67 - 71 67. Kuntien lakisääteinen poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja turvallisuuden ohjaukseen ja arviointiin liittyvä organisoituminen	VM , Kuntaliitto, STM, SM, TEM, YM, OKM, LVM sekä aluehallintovirastot	Nykytilan kartoitus, toiminnan kehittämisehdotukset ja ehdotusten mukaisen uusi poikkihallinnollinen organisoituminen kuntauudistusprosessin edetessä 2015 asti	
	68. Sähköisen, dynaamisen, kansalaislähtöisen hyvinvointi- ja turvallisuusportaalin kehittäminen	VM , PSAVI, LSSAVI, PPSHP, Kuntaliitto, STM, SM, TEM, YM, OKM, LVM	Parhaillaan käynnissä oleva sähköisen hyvinvointi- ja turvallisuustietotuotannon kehittämistyö arvioidaan uudelleen ja olemassa oleva työ hyödynnetään yhteisessä kokonaisuudessa. Suunnittelu on käynnissä, toteutus 2013.	
	69. Kansalaisosallisuus hyvinvoinnin ja turvallisuuden tilan arvioinnissa - perinteinen ja sähköinen kansalaisraati	Vaasan yliopisto , OM, Vaasan kaupunki, LSSAVI, järjestöt, mobiiliteknologia yritykset	Sähköinen kansalaisraatipilotti 2013, turvallisuus kansalaisraati 2013	
	70. Hyvinvointipalvelujen valvojen sähköistetty havainnointi	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa pilotoidaan eri vastuualueilla valvontatyössä sähköistä havainnointia ja raportointia, ensimmäinen pilottivastuualue POL vuonna 2012	
	71. ja 30. Hyvinvointia edistävät kotikäynnit: Palvelutuottajien (yksityisen ja julkisen) henkilöstön sähköistetty havainnointi ja siihen liittyen omaisten havainnointimahdollisuuksien laajennus sekä	Vaasan kaupunki , muut benchmarkkaavat toimijat, LSSAVI/POL ja Pel. ja var. vastualueet	Sähköistetty havainnointi on käytössä kodinhoidossa. Parhaillaan (2012) järjestelmää kehitetään mm. omaishavainnoinnin sekä	

	pelastustoimen ajankohtaisen tiedonsaannin ja välittämisen parantaminen		pelastustoimikytken osalta.	
Turvallisuusviestintä				
	5.1.2/6. Kehitetään turvallisuusviestintää selkokieleiseksi turvallisuuspalveluiden saatavuuden varmistamiseksi. Heikosti suomen tai ruotsin kieltä osaavien henkilöiden asema tulee huomioida paremmin kansalaisten turvallisuuteen liittyvässä viranomaisviestinnässä. Tavoite huomioidaan myös kotoutumislaissa säädettyssä alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontatoiminnan ohjeistuksessa.	SM, Poliisihallitus, Hätäkeskuslaitos, alueelliset pelastuslaitokset.	2013	
	Alueellinen ohjelma Toimenpiteet 60-64 60. ja 63. Perustetaan alueellinen viranomaisista koostuva viestintäväen verkosto Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueelle	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto/turvallisuusviestintäteemaryhmä	Turvallisuusviestinnän teemaryhmän tueksi muodostettavan verkoston ja sen toimintamallin luominen 2013 kevään aikana. Turvallisuusviestinnän strategia ja suunnitelma 2013 loppuun mennessä. Asetetaan mittarit turvallisuusviestinnän tulosten todentamiseksi. Teemaryhmä huomioi jatkotyössä kansallisten toimenpiteiden tavoitteet	
	61. Osallistutaan valtakunnallisiin teemakohtaisiin turvallisuusviestinnän kampanjat	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto/turvallisuusviestintäteemaryhmä ja kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmän sihteeristö (tarpeen mukaan)	Jatkuvaa toimintaa	
	62. Laaditaan alueellisten hankkeiden viestintäsuunnitelma; suunnitelma turvallisuusviestinnän teemaryhmässä toteutettavien toimenpiteiden pohjalta	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto/turvallisuusviestintäteemaryhmä ja kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmän sihteeristö sekä toimenpiteiden vastuutahot	Toimenpiteiden etenemisen mukaan sovitaan toteutustavat, aikataulut ja vastuuhenkilöt (tässä voi hyödyntää laajempaa alueellista viranomaisviestintäväen verkkoa), jatkuu 2015 loppuun saakka	

	64. Valmiustoimikuntien viestinnän tehostaminen	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto /turvallisuusviestintäteemaryhmä yhteistyössä Pel. ja var. vastuualueen sekä alueellisten valmiustoimikuntien kanssa.	Viestinnän nykykäytännöt, viestinnän kehittämistarpeiden analysointi ja viestinnän toimivuuden harjoittelu valmiusharjoitusten yhteydessä	
Maahanmuuttajien turvallisuus				
	Parannetaan maahanmuuttajataustaisen väestön turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ja lisätään heidän luottamustaan viranomaisiin 5.1.2/4. Käynnistetään yhteistyössä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa kampanja rasististen rikosten ilmoittamiskynnyksen madaltamisesta.	SM, maahanmuuttajajärjestöt Alueellinen ohjelma; ELY-keskukset/ETNO-työryhmät (Pohjanmaat ja Keski-Suomi/Pirkanmaa)	2012 ja 2013 jatkuva toiminta	
	5.1.2/ 5. Toteutetaan maahanmuuttajataustaiselle väestölle kohdistettu kysely, jolla saadaan tietoa heidän turvallisuuden tunteen kehityksestä ja niistä heihin kohdistuneista rikoksista, joista ei tehdä ilmoitusta poliisille. Kysely toteutetaan niin, että se saavuttaa kohderyhmän ja sen tuloksia voidaan vertailla laajasti väestölle tehtävien kyselyiden tuloksiin.	Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Poliisiammattikorkeakoulu ja Terveys ja hyvinvoinnin laitos yhteistyössä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa.	2012 eteenpäin säännöllisin väliajoin niin, että niiden tulokset ovat käytössä samanaikaisesti koko väestölle suunnattujen kyselyjen tulosten kanssa	
Turvallinen oppimisympäristö				
	5.3/10. Varmistetaan, että koulukiusaamista ehkäisevä KiVa Koulu -hanke otetaan käyttöön kattavasti, ja sen tuloksellisuutta seurataan kaikissa kouluissa. Laajennetaan MLL:n, Opetushallituksen, Poliisihallituksen, Folkhälsanin ja Suomen Vanhempainliiton yhteistyösopimukseen perustuvaa Koulurauha-hanketta.	OKM, OPH	Pysyvää toimintaa	

	<p>5.3/11. Uhkailu- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisy ja kiusaamiseen puuttuminen edellyttää luotettavaa ja ajantasaista tietoa siitä, millaisia tilanteita oppilaitoksissa on. Kehitetään oppilaitosten turvallisuustilanteen seurantaan niin, että käytävissä on luotettavaa tietoa uhkailu- ja väkivaltatilanteiden yleisyydestä ja ilmenemismuodoista. Kehitetään seurantamenettely, jolla kootaan tietoa uhkailu- ja väkivaltatilanteista oppilaitoksissa.</p>	<p>OKM, OPH, poliisi oppilaitosten ammattijärjestöt</p>	<p>Toimintamalli valmis 2013, käyttöönotto vuoden 2015</p>	
	<p>Alueellinen ohjelma: ESIINNOSTETTU TOIMENPIDE: Lapsen ja nuoren, vanhemman tai koulun henkilökunnan omavalvonta, tavoitteena mahdollistaa ajantasainen tiedonsaanti koulun turvallisuustilanteen kehittämistä.</p>	<p>Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, pilottikoulu, mobiiliteknologian tuottava yritys, ko.kunnan pelastustoimi</p>	<p>Suunnittelu ja testaus 2013-2014</p>	
	<p>5.3/12. Pelastuslaitokset tehostavat koulujen omatoimisen varautumisen ohjausta ja varmistavat, että SM julkaisussa 40/2009 esitetyt suositukset on toteutettu kattavasti. Tavoitteena on, että pelastuslaitokset seuraavat alueen oppilaitosten harjoitusten toteuttamista vaaratilanteiden varalle ja lähettävät tarvittaessa oppilaitoksille muistutuksen, jos harjoitusten väli kasvaa liian pitkäksi. Pelastuslaitokset raportoivat säännöllisesti harjoitusten toteuttamisen tilanteesta ja kattavuudesta alueen kunnille ja opetus- ja kulttuuriministeriölle sekä sisäasiainministeriölle. Järjestelmä kehitetään yhdenmukaiseksi koko maahan.</p>	<p>SM, OPH, alueelliset pelastuslaitokset yhteistyössä SPEK:n kanssa</p>	<p>Pysyvää toimintaa. 1. raportointi 2013, tämän jälkeen säännöllisin väliajoin.</p>	
Parannetaan julkisten tilojen turvallisuutta ja viihtyvyyttä				
	<p>5.4.1/13. Selvitetään mahdollisuudet kieltää</p>	<p>SM</p>	<p>2013</p>	

	alkoholin nauttiminen lasten leikkipaikoilla. Tehostetaan järjestyslainnoilla tapahtuvaa alkoholin nauttimisen valvontaa lasten leikkipaikoilla. Selvitetään, miten kokoontumislain mukaan toteutuvat tosiasiallisen järjestäjän vastuut sosiaalisen median välityksellä koolle kutsutuissa tilaisuuksissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi.			
	<p>5.4.2/14. Otetaan käyttöön käytännössä hyväksi osoittautuneita, eri toimijoiden yhteistyöhön perustuvia toimintamalleja kauppakeskusten ja vastaavien tilojen turvallisuuden ja asioinnin turvallisuuden parantamiseksi sekä viihtyisyyden ja turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi. Esimerkkinä voidaan mainita Espoossa 2010 käynnistynyt kauppakeskusten turvallisuushanke, jonka tuloksena syntyivät kirjalliset ohjeet yhteistoimintamalliksi järjestyshäiriöiden ja rikosten torjuntaan, ohjeet kauppakeskusten työntekijöille sekä kauppakeskusten turvallisuusopas.</p> <p>Alueellinen ohjelma: Toimenpide-esitykset nostetaan yritysten ja työpaikkojen turvallisuus -teemaryhmän käsittelyyn alueellisen toimeenpanon suunnittelua varten. Kansallisten nimettyjen tahojen lisäksi toimintaan suunnitteluun kytketään mukaan kauppakamarit ja alueelliset yrittäjäjärjestöt.</p>	<p>Poliisi, pelastustoimi, kauppakeskukset ja niistä vastuussa olevat yhtiöt, kaupungit ja kunnat sekä palvelualojen ammattiliitto PAM</p> <p>LSSAVI/yritysten ja työpaikkojen turvallisuus -teemaryhmä, kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt</p>	Pysyvää toimintaa	
	5.4.2/15. Lisätään poliisiin ja kauppakeskusten välistä yhteistyötä näiden turvallisuuden hallinnassa huomioiden kauppakeskusten turvallisuusmalli.	Poliisilaitokset , kauppakeskukset, kauppakamarit ja alueelliset pelastuslaitokset	Pysyvää toimintaa	
Työtään tekevien ihmisten turvallisuus				
	5.5/16. Selvitetään mahdollisuus saattaa laiton uhkaus virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi.	OM	2013	

	5.5/17. Toteutetaan laaja tiedotuskampanja, jossa levitetään tietoa vuonna 2011 voimaan tulleesta lievää pahoinpitelyä koskevasta lainmuutoksesta ja mahdollisuuksista vähentää työssä kohdattua väkivaltaa sen avulla ottaen huomioon erilaiset työtehtävät ja työympäristöt.	Aluehallintovirastot yhteistyössä alueellisten sisäisen turvallisuuden yhteistyöryhmien kanssa, työsuojeluviranomaiset ja ammattijärjestöt	2013	
	5.5/18. Selvitetään keinot koko työpaikan henkilöstön suojaamiseksi toistuvilta saman tekijän aiheuttamilta rikoksilta ja häiriöiltä esimerkiksi lähestymiskiellon tyypisellä menettelyllä.	OM	2013	
	5.5/19. Laaditaan selvitys työturvallisuuslain 10 §:n (työn uhkatilanteiden ja vaarojen arviointi) mukaisen työnantajan arviointi- ja selvitysveloitteen toteutumisesta yrityksissä työssä kohdatun väkivallan ja sen uhkan osalta Laaditaan selvitys työturvallisuuslain 10 §:n (työn uhkatilanteiden ja vaarojen arviointi) mukaisen työnantajan arviointi- ja selvitysveloitteen toteutumisesta yrityksissä työssä kohdatun väkivallan ja sen uhkan osalta. Selvityksen osoittaman tarpeen perusteella kohdistetaan työsuojelun valvontatoimenpiteitä veloitteen täyttymisen valvontaan. Elinkeinoelämä edistää veloitteen täyttymistä tiedotuskampanjalla. Alueellinen ohjelma: 55. Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnan sisällyttäminen tulosohtaukseen ja edelleen tulossopimuksiin.	STM, elinkeinoelämä Alueellinen vastuu: LSSAVI/ yritysten ja työpaikkojen turvallisuus – teemaryhmä ml LSSAVI:n työsuojelu- vastuualue STM, yhteistyössä VM:n ja aluehallintovirastojen kanssa	Käynnistetään 2013, arviointi 2014.	
Parannetaan rakennetun ympäristönturvallisuutta				
	5.6/20. Vahvistetaan turvallisen rakennetun ympäristön suunnittelua, toteutusta ja hoitoa poikkihallinnollisesti. Täydennetään eri toimijoiden yhteistyönä www.turvallinenkaupunki.fi –sivustoa esimerkein,	YM yhteistyössä OM:n, SM:n ja alueelliseen sekä paikalliseen sisäisen turvallisuuden yhteistyöhön ja turvallisuussuunnitteluun	Pysyvää toimintaa.	

	hyvin käytännöin ja toimintamallein. Alueellista ja paikallista turvallisuustyötä kehitetään laaja-alaisesti kattamaan myös näkökulmat, jotka liittyvät hyvän ja turvallisen rakennetun ympäristön suunnitteluun, toteutukseen ja hoitoon.	osallistuvien kanssa.		
	5.6/21. Parannetaan kuntien, rakennuttajien ja muiden tilaajien tietoisuutta ja ymmärrystä turvallisuusnäkökohdista esteettömyyttä koskevien tavoitteiden määrittelyssä. Esteettömyyden parantaminen lisää kaikkien turvallisuutta ja tasa-arvoa ja vähentää yleistä tapaturmariskiä. Osaavan suunnittelun ja toteutuksen avulla esteettömyyden toteuttaminen pysyy kohtuuhintaisena laajaan hyötyyn nähden. Erityisesti lähiökerrostalojen ajankohtaisia peruskorjauksia varten tuodaan esiin esteettömyyden parantamisen hyviä ratkaisumalleja ja toteutuskäytäntöjä, kuten hissien, luiskien ja sähköovien rakentamisen vaihtoehtoja. Hissien rakentamisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota poistumisturvallisuuteen tilanteissa, joissa hissejä ei voida käyttää. Tehdään selvitys ja kootaan esimerkkejä siitä, miten kustannustehokkaasti voidaan edistää esteettömyyttä parantavia ratkaisuja rakennuksissa ja rakennetussa ympäristössä.	YM, kunnat, rakennuttajat	Selvitys 2013-2014.	
	Alueellinen ohjelma Vahvistetaan turvallisen rakennetun ympäristön suunnittelua, toteutusta ja hoitoa poikkihallinnollisesti. Täydennetään eri toimijoiden	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, pelastustoimi- ja varautuminen vastuualue, yhteistyössä	26 a. 2013 ja 26 b, jatkuvaa	

	yhteistyönä www.turvallinenkaupunki.fi – sivustoa esimerkein, hyvin käytännöin ja toimintamallein. Alueellista ja paikallista turvallisuustyötä kehitetään laaja-alaisesti kattamaan myös näkökulmat, jotka liittyvät hyvän ja turvallisen rakennetun ympäristön suunnitteluun, toteutukseen ja hoitoon. Tampereen ja Vaasan pilottihankkeiden kautta etsitään käytännön toimintamalleja sekä muutostarpeita. Toimenpiteet 26 a ja b: Tampereen ja Vaasan pilottihankkeiden sisällön avaaminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen LSSAVI:n toimialueella. LSSAVI huomioi yleiskaavoista, strategisista kaavoista, maakuntakaavoista sekä niitä täydentävistä vaihekaavoista lausudessaan turvallisuuskäsitteitä.	Vaasan ja Tampereen kanssa ja muiden kuntien kanssa		
Liikkumisen turvallisuus				
	5.7 /22. Laaditaan liikenteen turvallisuussuunnitelma, joka kattaa kaikki liikennemuodot ja niihin liittyvät turvallisuushaasteet. Liikenne- ja viestintäministeriö selvittää mahdollisuudet laajentaa tieliikenteen turvallisuuden neuvottelukunnan toimialaa tai muuttaa olemassa olevan neuvottelukunnan toimialan vesiliikenneturvallisuuden kattavaksi.	LVM	2012 eteenpäin	
	Alueellinen ohjelma 27. Liikennevalistuksen lisääminen koskien mopoilua	ELY-keskukset, kunnat, poliisi, liikenneturva	LSSAVI:n toimialueella kartoitetaan mopoilua liikennevalistuksen koskevan liikennevalistuksen muodot ja jaetaan hyviä käytänteitä, 2013	
Kotona asuvien iäkkäiden turvallisuuden parantaminen				
	lääkäreiden henkilöiden asumisen turvallisuuden parantaminen ja palokuolemien vähentäminen	Tampereen aluepelastuslaitos	Hanke on käynnissä	
	Hyvinvointia edistävät kotikäynnit, ks. edellä alueellinen toimintamalli	Vaasan kaupunki	Hanke on käynnissä ja lisäkehitystyön alla	
	5.9.1/34. Hyvinvointia edistävillä kotikäynneillä	Kuntien sosiaali- ja terveystoimi	Pysyvää toimintaa	

	kiinnitetään erityistä huomiota turvallisuuteen ja tehdään yhteistyötä alueellisen pelastustoimen kanssa.	ja alueellinen pelastustoimi yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. JHL		
	5.9.1/35. Kaste-ohjelman toimeenpanossa tuetaan malleja, joissa edistetään ikääntyneiden turvallisuutta ja vähennetään päihdehaittoja kotiin vietäviä katkaisuhuolto- ja muita päihdepalveluja kehittämällä.	STM, kunnat	2012 lähtien	
hoiva- ja laitoshoido	5.9.2./36. Jatketaan edellisessä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätettyjä toimenpiteitä hoiva- ja huoltolaitosten suojaamiseksi tarvittaessa automaattisella sammutusjärjestelmällä.	SM yhteistyössä STM:n, YM:n ja Suomen Kuntaliiton kanssa.	50 prosenttia laitoksista suojattu vuonna 2015, rahoitusjärjestelyjä koskeva selvitys tehty.	
Ennaltaehkäisevä päihdetyö				
	31. Rattijuopumuksesta kiinni jääneiden osalta tarjotaan kunnissa mahdollisuus osallistua päihdetilannetta koskevaan kartoitukseen sekä seurantaan terveys- tai sosiaaliviranomaisen kanssa. Erityisesti alle 25-vuotiaiden kohdalla tätä toteutetaan kunnissa Tie Selväksi – mallin mukaisesti. Noudatetaan kansallisen ohjelman linjauksia 5.8/23.	STM, LVM, SM, Poliisihallitus- ohjeistus; kunnat (sosiaalitoimi) ja poliisilaitokset toteuttavat, aluehallintovirasto tukee kuntia	2012-2013	
	5.12/53. Selvitetään mahdollisuuksia vähentää alkoholihaittoja alkoholilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä.	STM	Alkoholilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä	
	5.12/54. Alkoholia ja muita pähteitä koskeva valistus liitetään osaksi kaikkea turvallisuusvalistusta mukaan lukien verkkoaineisto.	Turvallisuusviestinnän valtakunnallinen työryhmä	pysyvää toimintaa.	
	5.12/56. Lisätään ja kehitetään selviämisasempalveluja tehtyjen selvitysten ja niihin sisältyvien suositusten pohjalta. Käynnistetään palvelujen suunnittelu ja toteuttaminen pilottihankkeilla tavoitteena kokonaishyödyllinen ja järkevä toiminta, joka ottaa huomioon asiakkaan tarpeet. Rahoitetaan pilotointi KASTE-rahoituksella.	Poliisihallitus, THL, kaupungit ja kunnat	2014	

	<p>32. Kaste-ohjelman toimeenpanossa tuetaan malleja, joissa edistetään ikääntyneiden turvallisuutta ja vähennetään päihdehaittoja kotiin vietäviä katkaisuhuoltoja ja muita päihdepalveluja kehittämällä. Vaikutetaan Kaste-ohjelman aluejohtoryhmiin, jotta nämä asiat otetaan osaksi olemassa olevia sekä tulevia Kaste – hankkeita. Noudatetaan kansallisen ohjelman linjauksia</p>	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Kaste-aluejohtoryhmät, kunnat, Kaste – hankkeet	2012 lähtien	
	<p>33. Alkoholia ja muita päihteitä koskeva valistus liitetään osaksi kaikkea turvallisuusvalistusta mukaan lukien verkkoaineisto.</p>	A/uepelastuslaitosten turvallisuusviestintä, alkoholiohjelman aluekoordinaatio, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry.	pysyvää toimintaa	
	<p>34. Otetaan Pakka -hankkeen toimintamalli käyttöön koko alueella, kuten myös muuta yhteisömobilisaation pohjautuvaa toimintaa. Noudatetaan kansallisen ohjelman linjauksia 5.12/55.</p>	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto , alkoholiohjelman aluekoordinaatio, kunnat ja muut paikalliset toimijat	2012 eteenpäin	
	<p>35. Alkoholin käytön varhaisen puheeksi oton menetelmät (mini-interventio) otetaan käyttöön koko perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon työvälineeksi koko Länsi- ja Sisä-Suomen alueella ja siitä järjestetään säännöllistä koulutusta joko olemassa olevilla resursseilla tai vaihtoehtoisesti hankerahoilla.</p>	Kunnat , sairaanhoitopiirit, alkoholiohjelman aluekoordinaatio	2013 eteenpäin	
	<p>36. Lisätään ja kehitetään selviämisasemapalveluja tehtyjen selvitysten ja niihin sisältyvien suositusten pohjalta. Valtakunnallisesti palvelujen suunnittelu ja toteuttaminen käynnistetään pilottihankkeilla tavoitteena kokonaishyödyllinen ja järkevä toiminta, joka ottaa huomioon asiakkaan tarpeet. Pilotointi rahoitetaan Kaste -rahoituksella. Alueellisesti selvitetään mahdollisuudet hyödyntää Kaste – rahoitusta selviämispalvelujen kehittämistyöhön.</p>	Kunnat , poliisi, Kaste-aluejohtoryhmät	2014	

	37. Järjestetään riittävästi matalakynnyksisiä päihde- mielenterveyspalveluja hoitoon pääsyn helpottamiseksi. Hyödynnetään näissä palveluissa kokemusasiantuntijuutta	Kunnat , Kaste-ohjelma	2013 eteenpäin	
	38. Saattaen kuntoutus – päihdekuntoutujan mobiilituki.	Ventuskartano ry. LSSAVI, UPC Consulting	Mobiilitukea testataan asiakkaan vapaaehtoisuuteen pohjautuen Ventuskartanon kanssa yhteistyössä vuosien 2013–2015 aikana.	
	39. Toiminnallinen arviointitutkimus Päihdekeskus Portin toiminnasta.	Suunnitteluvaiheessa Ventuskartano, Kokkolan kaupunki, tukena LSSAVI. Tutkimuksen käynnistyessä vastuutaho sovitaan erikseen.	Tutkimussuunnitelma laaditaan 2012-2013 aikana ja tutkimus käynnistetään päihdeyksikön toiminnan käynnistyessä syksyllä 2013.	
Rikosten ja väkivallan ehkäisy				
	5.8.2/24. Alle 18-vuotiaiden rikoksentekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseksi otetaan käyttöön Ankkuri-malli, jota sovelletaan ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt. Malli otetaan käyttöön koko maassa 2014 mennessä osana tulossuunnittelua ja sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellista toimeenpanoa. Käyttöönottoa seurataan laatimalla raportti vuonna 2015.	SM, STM, OKM, aluehallintovirastot, Poliisihallitus, paikallispoliisi ja paikalliset viranomaiset	Käytössä koko maassa 2015	
	5.8.2/25. Vahvistetaan nuorisolaissa säädetyn nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimintaa niin, että toiminnalla tuetaan myös nuorten rikoskierteen katkaisua. Alueellinen ohjelma: 46. Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston koordinointi	ELY-keskusten nuorisotoimet yhteistyössä kuntien kanssa. Pohjanmaan ELY-keskus tukee etsiviä nuorisotyöntekijöitä ja osallistuu alueellisiin tapahtumiin.	2012 alkaen, jonka jälkeen pysyvää toimintaa. Syksy 2012 1. tapaaminen, säännöllisesti tämän jälkeen	

	<p>5.8.2/26. Parannetaan nuoren mahdollisuutta saada itselleen tukihenkilö tai mentori, joka toimii rinnallakulkijana ja jakaa arjen haasteita pitkäkestoisesti. Tukihenkilötoimintaa vahvistetaan osana erityisen tuen toimia, ja se vahvistaa etsivää nuorisotyötä ja nuorten yhteiskuntatakuuta.</p>	<p>OKM yhteistyössä kuntien kanssa, järjestöt ja vapaaehtoistoiminta sekä STM</p>	<p>Pysyvää toimintaa.</p>	
	<p>5.8.3/27. Varmistetaan käytännön toimin, että sovittelun ohjaajat tai sovittelijat välittävät tietoa erilaisista auttamistahoista ja palveluista, jos niitä sovittelun kuluessa tai sovitteluun halukkuutta tiedusteltaessa nousee esille.</p> <p>Alueellinen ohjelma;</p> <p>44. Opetustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle tarkoitettu sovittelua koskeva täydennyskoulutus.</p> <p>45. Sovittelun ammattihenkilöille tarkoitettu koulutus</p>	<p>Aluehallintovirastot, sovittelutoimistot.</p> <p>LSSAVI ja Aluehallintovirastojen ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö</p> <p>LSSAVI</p>	<p>Toimenpiteiden arviointi 2015.</p> <p>Koulutusta suunnitellaan syksyllä 2012, koulutukset pidetään vuonna 2013</p> <p>2013</p>	
	<p>5.8.4/28. Lisätään sovittelumenettelyn käyttöä nuorten rikoksentekijöiden kohdalla. Sovitteluopasta tarkistetaan niin, että nuorille rikoksentekijöille pyritään tarjoamaan mahdollisuus korvata aiheuttamansa vahinko työllä. Tavoitteena on, että kohtaamalla konkreettisesti tekojensa seuraukset nuori ei syyllisty uusiin rikoksiin.</p>	<p>Sovittelutoimistot, poliisi, STM, THL (sovitteluopas)</p>	<p>2012 eteenpäin.</p>	
	<p>5.8.4/29. Kootaan yhteen lapsille ja nuorille netissä suunnattua tietoa seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta ja saatetaan tietoa siitä, mistä tietoa on löydettävissä, niille sivuille, joilla nuoret käyvät usein (esimerkiksi YouTube, Facebook, jne.). Perustetaan verkosto, joka koordinoi tiedon levitystä lapsiin ja</p>	<p>Lapsiasiavaltuutettu, SM, STM, THL, aluehallintovirastot, järjestöt</p>	<p>Valmis 2013</p>	

	nuoriin kohdistuvasta seksuaalisesta väkivallasta ja sen ehkäisystä nuorille, nuorten vanhemmille ja nuorten parissa työskenteleville. Toteutus tehdään yhteistyössä naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämishjelman toimeenpanon kanssa.			
	5.8.4/30. Kartoitetaan valtakunnallisesti opettajankoulutuksen tila ihmisoikeuskasvatuksen osalta ottaen huomioon esimerkiksi opettajankoulutushenkilökunnan valmiudet ja koulutusohjelmien sisällöt. Laaditaan kartoituksen pohjalta ehdotukset suosituksiksi, jotta kaikki opettajankoulutuksessa olevat, opettajat ja opettajankouluttajat saavat perustiedot ihmisoikeuskasvatuksesta.	OKM yhteistyössä UM, OM, SM, STM, TEM, Kansallinen ihmisoikeuskeskus, kansalaisjärjestöt ja Ihmisoikeusliitto	2013	
	5.8.4/31. Selvitetään lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat telekuuntelun lapsen seksuaalisen hyväksikäytön estämiseksi ja selvittämiseksi sekä lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat televalvonnan RL:n 20 luvun 8 b mukaisen rikoksen (ns. grooming) estämiseksi ja selvittämiseksi.	OM, SM	2013	
	5.8.4/32. Internetissä tapahtuvien lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten jäljittämisessä on vuoden 2014 alusta tulossa voimaan uudet säännökset muun muassa tietoverkossa tapahtuvasta peitetoiminnasta. Etenkin peitetoiminnan ja peitellyn tiedonhankinnan käytännön soveltamista tulee seurata ja arvioida, riittävätkö poliisin toimintamahdollisuudet tehokkaaseen lapsiin kohdistuvien rikosten estämiseen ja selvittämiseen. Selvityksen tulosten perusteella esitetään lainsäädäntöön mahdollisesti tarvittavia muutoksia.	SM, OM	2014-2015	
	5.8.4/33. Laaditaan nettinuorisotyön strategia ja lisätään eri viranomaisten läsnäoloa verkossa sekä kehitetään moniammatillista yhteistyötä verkossa.	SM , OKM, STM, Poliisihallitus, Suomen Kuntaliitto, järjestöt (etsivä nuorisotyö)	Tulosten arviointi 2015.	

	<p>Poliisi tehostaa nettipoliisityötä ja kehittää toimintaa sisäasiainministeriön kanssa tehtyjen päätösten mukaisesti.</p>			
	<p>Alueellinen ohjelma Koskien kuntien tehtäviä: 40. Strateginen suunnittelu Kunnilla on kolmannen sisäisen turvallisuuden toimikauden loppuun mennessä laadittu turvallisuussuunnitelmaan liittyvä väkivallan ja rikosten ehkäisyn toimintasuunnitelma ja toiminnassa moniammatilliset ja – alaiset työryhmät. Tehtävää koordinoimaan on nimetty yhdys- tai vastuuhenkilö.</p>	<p>Kunnat</p>	<p>2015 loppuun mennessä</p>	
	<p>Koskien aluehallintoviraston tehtäviä 41. Aluehallintoviraston toimesta arvioidaan kuntien lähisuhte- ja perheväkivallan ehkäisyä valtakunnallisen peruspalvelujen arviointikohteen mukaisena sisäisen turvallisuuden ohjelman toimikaudella tai aluehallintovirasto arvioi suunnitelmakauden loppuun mennessä kuntien rikosten ja väkivallan ehkäisyn tilannetta kunnissa.</p>	<p>Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto</p>	<p>2013 aikana ja 2015 lopussa</p>	
	<p>Kansallinen ohjelma: 5.10.1/37. Liitetään poliisissa valmisteilla olevaan uhka-arviointityökaluun toimintamalli, jolla poliisi saa nopeasti asiantuntijan arvion henkilön todellisesta uhkasta ja väkivaltapotentialista. Poliisi tekee näissä tapauksissa henkilöstä uhka-arvion käyttäen uhka-arviointityökalua. Tarvittaessa poliisi voisi pyytää uhka-arviota täydentävää apua ja konsultaatiota psykiatrilta tai muulta asiantuntijalta. Arviota ei tehtäisi potilassuhteessa, sillä tämä estäisi tietojen käytön jatkotoimia suunniteltaessa. Arvion perusteella</p>	<p>Poliisihallitus yhteistyössä STM:n kanssa.</p>	<p>Pilotointi 2012–2013, mahdollinen vakinaistaminen tämän jälkeen.</p>	

	henkilö voitaisiin tarvittaessa ohjata nopeutetusti jatkotoimiin esimerkiksi terveydenhuollon piiriin Toiminta käynnistetään pilotoinnilla ja arvioidaan mahdollisuudet sen vakinaistamiseen tämän jälkeen.			
	5.10.1/38. Kaikissa tapauksissa henkilöä ei ole tarpeen ohjata jatkotoimiin terveydenhuollon piiriin, mutta hän tarvitsee tukea väkivaltafantasioiden käsittelyssä ja niistä irti pääsemisessä. Järjestöt tarjoavat apua erilaisista väkivaltaongelmista kärsiville henkilöille. . Viranomaiset ja järjestöt sopivat yhdessä menettelystä, jolla henkilö ohjataan palvelun piiriin.	SM, STM, järjestöt	Käynnistetään toiminta olemassa olevien toimintamallien pohjalta, vuodesta 2012 eteenpäin	
	5.10.1/39. Jatketaan lähisuuhdeväkivallan riskinarviointimallin (MARAK) pilotointia ja otetaan toimintamalli kattavasti käyttöön koko maassa pilotoinnin tulosten perusteella. Luodaan edellytyksiä työmuodon käyttöönotolle levittämällä tietoa pilottiyksiköiden kokemuksista sekä tukemalla toimintaa koulutuksella.	STM, SM, Poliisihallitus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, poliisilaitokset, aluehallintovirastot.	Aikataulusuunnitelmat liitetään alueellisiin toimeenpanosuunnitelmiin	
	5.10.1/40. Varmistetaan, että esitutkinta- ja julkisuuslainsäädäntö ja poliisin käytännöt määrittävät esitutkintapöytäkirjoihin ja tuomioistuinten pöytäkirjoihin ja niiden liitteisiin kirjatut asianosaisten ja näiden edustajien henkilötunnukset ja kotiosoitteet salassa pidettäväksi muutoin kuin viranomaiskäytössä.	OM, SM	2013	
	5.13.4/60. Vankeuslakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen lisätään kohta, jossa vapautuvasta vangista ilmoitetaan tämän asuin- tai asettumispaikkakunnan sosiaaliviranomaisille, kun vapautuvan vangin palveluntarve sitä vaatii. Palveluntarpeen arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota vangin rikoksettoman elämän keskeisiin	OM, kunnat, kriminaalihuoltotyötä tekevät järjestöt		

	<p>edellytyksiin kuten asumiseen, terveydentilaan, toimeentuloon, sosiaalisiin verkostoihin ja päihteiden käyttöön sekä aiempaan rikoshistoriaan. Ilmoituksen yhteydessä vankienhoitoviranomaiset ja kunnan sosiaaliviranomaiset arvioivat yhteistyön tarpeen ja yhteistyön tekemisen muodot vapauttamissuunnitelman teossa. Kuntien tulisi huolehtia, että vapautuvalle vangille järjestetään vapauttamissuunnitelman tavoitteita ja rikoksetonta elämää tukevia palveluita. Järjestelmä toteutetaan vankeuslain nojalla vankia velvoittavaksi tekijän vapautumisen jälkeisen ehdonalaisen vapausrangaistuksen ajaksi, mikäli tämä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Näiden toimenpiteiden vaikutuksia seurataan ja tulosten perusteella tehdään ehdotukset yhteistyön edelleen kehittämiseksi.</p>			
	<p>5.13.4/61. Kehitetään nuorille miehille suunnattuja rikoksia ennaltaehkäiseviä palveluja esimerkiksi Kalliolan settlementin järjestämän Poikien Talo -mallin mukaisesti. Toiminta käynnistetään pilotoinnilla. Tukipalveluja rahoitetaan esimerkiksi hakemalla avustusta Raha-automaattiyhdistykseltä, kuntaavustuksilla sekä mahdollisesti perustettavalta rikosuhrirahastolta haettavilla varoilla. Hankkeet toteutetaan siten, että ehdotonta vankeusrangaistusta lievempiä seuraamuksia saaneita kohderyhmän rikosentekijöitä ohjataan Rikosseuraamuslaitoksen ja kuntien toimesta niiden piiriin. Hankkeisiin voisivat lukeutua esimerkiksi erilaiset mentorointi- ja vertaistukiohjelmat, joita jo nykyisellään toteutetaan jossakin laajuudessa vankilasta vapautuneiden tukemisessa.</p>	<p>OM, kunnat, kriminaalihuoltotyötä tekevät järjestöt</p>	<p>2015</p>	
	<p>5.13.4/62. Tehostetaan kuntien,</p>	<p>Rikosseuraamuslaitos, kunnat,</p>	<p>2013</p>	

	Rikosseuraamuslaitoksen sekä kolmannen sektorin yhteistyötä rikollisuutta ehkäisevän järjestelmän kehittämisessä käynnistämällä selvitys, miten parhaiten voitaisiin turvata vapautuvan vangin katkeamaton hoitoketju vapautumisvaiheessa.	järjestöt		
	5.14/63. Toimeenpannaan sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelun yhteydessä laadittu toimenpideohjelma väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisemiseksi ja raportoidaan sen toimeenpanosta säännöllisesti.	SM, OM, STM, OKM, Opetushallitus, Poliisihallitus, Suomen Kuntaliitto, paikalliset viranomaiset, järjestöt.	2012, jonka jälkeen pysyvää toimintaa	
	5.13.1/57. Riittävien ja alueellisesti kattavien rikosuhripalvelujen varmistamiseksi valmistellaan 31.12.2013 mennessä vaihtoehtoiset mallit palvelujen kestäväksi rahoitusmalliksi mukaan lukien rikosuhrirahaston perustaminen. Rahastovaihtoehdossa rahaston tuotto osoitettaisiin lisärahoitukseksi rikosuhripalvelujen turvaamiseksi. Mahdollista rahastoa kerrytettäessä tavoitteena on, että rikoksen tekijä osallistuisi rikoksen uhrin palvelujen rahoitukseen. (kestävän rahoitusmallin selvittäminen).	OM		
	5.13.2/58. Luodaan rikosuhripalvelujen tuottajien välinen sopimusperusteinen yhteistyöjärjestelmä erityisasiantuntemusta edellyttävien uhriryhmien palvelujen saatavuuden vahvistamiseksi. Yhteistyötä tukee valtakunnallinen koordinaatio- ja seurantajärjestelmä. Tämän toteuttamiseksi Rikosuhripäivystys tekee yhteistyösopimuksia erityisen haavoittuville uhriryhmille palveluja tarjoavien järjestöjen kanssa näiden konsultoimisesta sellaisissa asiakkuuksissa, joissa näiden erityisosaaminen on tarpeen. Sopimuksissa huomioidaan järjestöjen välinen koulutusyhteistyö, jossa erityisryhmälle palveluja tarjoava järjestö voi tarvittavassa laajuudessa kouluttaa	Rikosuhripäivystys ja muut rikosuhripalveluja tuottavat järjestöt, OM	2013	

	<p>Rikosuhripäivystyksen työntekijöitä kohtaamaan ja palvelemaan tämän erityisosaamisalaan kuuluvia uhriryhmiä. Rikosuhripäivystys ylläpitää seuranta sopimusyhteistyön palvelujen konsultaation määrästä ja siihen käytetystä ajasta. Jatkossa arvioidaan, voidaanko seurantatietoja käyttää erityisjärjestöille jaettavien toimintamäärärahojen jaossa.</p>			
	<p>5.13.3/59. Selvitetään tarve lisätä uuteen esitutkintalakiin (805/2011, 11 luku 9 §) kohta, jossa viranomaista edellytetään tiedustelemaan rikoksen uhrilta rikosilmoituksen tekemisen ja kuulustelun yhteydessä, suostuuko tämä yhteystietojensa väittämiseen uhripalveluita tuottavalle taholle. Uhrin suostuessa viranomaisen toimittaa tämän yhteystiedot palvelulle ilman aiheetonta viivettä. Tiedustelu- ja tiedonvälitysvastuu koskisi ainoastaan tapauksia, joissa rikoksen asianomistaja on tiedossa oleva luonnollinen henkilö (uhrillinen rikos), eikä se koskisi suppeassa esitutkinnassa tai rangaistumääräysmenettelyssä käsiteltäviä tapauksia. Poliisin sisäisellä määräyksellä edistetään tekijöiden ohjautumista soveltuviin palveluihin. Sovitteluoppaaseen lisätään vastaavat kirjaukset, joiden perusteella sovittelija tiedustelee asianosaisilta näiden suostumusta yhteystietojen välittämiseen ennen varsinaisen sovitteluprosessin alkua. Muissa viranomaisissa, kuten sosiaali- ja terveystoimissa, parannetaan rikoksen uhrien tukipalveluihin ohjaamista.</p>	<p>OM (esitutkintalaki), STM (sovitteluopas), Poliisihallitus (poliisin määräys), THL, kunnat</p>	<p>2012</p>	
Syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen				
<p>Kärkitoimi: Sininen kirja - arvoprosessi</p>	<p>42. Lasten ja nuorten elämänhallinta ja työelämävalmiudet – "SININEN KIRJA"</p>	<p>Vastuu: LSSAVI kokonaisuuden koordinointi ja valtakunnantason työ Pilotoivat tahot:</p>	<p>Suunnittelu 2012-2013 kevät, pilotointi 2013-2014, arviointi 2014-2015</p>	<p> mutta</p>

		keskuskaupungit(pilottit varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle),kunnat, korkeakoulut, pilottityönantajat, valtakunnalliset järjestöt vapaa-ajan ajan järjestöt, puolustusvoimat.		 tarvittaessa pitkällä tähtäimellä
	43 a. "Kodin kasvatus- ja turvallisuus" -opas ja siihen liittyvät toimet	Vaasan kaupunki	Käynnissä	
	43 b. Välittämisen koodi	Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri , LSSAVI, pilotti lastentarha, alakoulu, yläkoulu, ammatillinen oppilaitos, lukio, amk, poliisi, kunta, kolmas sektori, teknologiayritys	2013 suunnittelu ja toteutuksen käynnistys, pilotointi 3 vuotta	
	43 c. Sininen kirja: Työharjoittelun kehittäminen MOvEI– Monet Ovet Elämään	Pilottityönantajat ja pilottioppilaitokset	Suunnittelu ja työharjoittelun käytännöt malli käytössä 2014	
	43 d. Koulun työrauhaa ja häiriökäyttäytymistä koskeva täydennyskoulutus. Järjestetään koko alueella opetustoimen henkilöstölle täydennyskoulutusta, joka tähtää koulun/oppilaitoksen järjestyssäännön sekä kurinpitotoimenpiteiden ja voimakeinojen juridisten puitteiden selkeyttämiseen. ongelmakäyttäytymiseen.	LSSAVI ja Aluehallintovirastojen ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö	Koulutusta suunnitellaan syksyllä 2012, koulutustilaisuudet pidetään vuonna 2013	

	43 e) <i>Tuetun työllistämisen mallin levittäminen</i>	Tuettu työllistäminen ry	2013-2015	
	47. Etsivän nuorisotyön esittely kouluissa ja tuen varhainen tarjoaminen	Resurscentret Föregångarna yhdessä alueen muiden etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa	2013	
	48. Nuorten kokemusasiantuntijuusohjelma	Kiertävä vastuu /kunnat ja LSSAVI	Liitetetään vuoden 2013 alueellisten lastensuojelupäivien ohjelmakokonaisuuteen,	
	49. Länsi- ja Sisä-Suomen aluetta koskeva case study: syrjäytymisen riskitekijöitä tarkastelu paikallisesti	auki	2015 loppuun mennessä	
	50. Hyvien käytäntöjen tähtiluokitus ja tietopankki	LSSAVI/Syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen - teemaryhmä	Pilottikokeilun hankkeistus 2012–2013 ja kokeilun käynnistys 2013 aikana, mahdollisesti yhteistyössä SM:n kanssa	
	51. Nuoren hyvä elämä - foorumi	LSSAVI/hyvinvointityöryhmä	Vuosittain järjestettävä tilaisuus	
	Toimenpiteet 11-14 Puolustusvoimien sosiaalinen tuki ja Aikalisä-toimintatapamalli kutsunnoissa ja palveluksen alkuvaiheessa (asevelvollisuuslaki 106 § ja 42 §, nuorisolaki 7 §) Kaveria ei jätetä -toimenpideohjelma 2011–2012 puolustusvoimien joukko-osastoissa Puolustusvoimien osuus hallituksen Nuorten yhteiskuntatakuu -ohjelmaan 2013 (hallitusohjelma 2011–2015) Puolustusvoimien liikuntaohjelma tukee nuorten elämänhallintaa	Puolustusvoimat/Länsi-Suomen sotilaslääni	2012-2015	
Parannetaan yritystoiminnan turvallisuutta ja yritysten häiriötöntä toimintaa				
	Kansallinen ohjelma 5.11.1/41. Laaditaan HUOVI-portaalin tekniselle alustalle ensi vaiheessa huoltovarmuuden piiriin kuuluville yrityksille ja myöhemmässä vaiheessa pilottivaiheen	Huoltovarmuuskeskus yhteistyössä elinkeinoelämän ja aiheen kannalta keskeisten viranomaisten kanssa	2012 alkaen	

	<p>tulosten perusteella mahdollisesti kaikille yrityksille avoin vahvalla tunnistamisella kirjautumissuojattu tilannekuvaportaali, jonne viranomaiset ja vertaisyritykset voivat tuottaa operatiivista turvallisuustilannetietoa.</p>			
	<p>5.11.1/42. Tilastokeskuksen julkaisemia poliisin tietoon tulleita rikoksia koskeva tilastointijärjestelmä uusitaan siten, että siitä ilmenee nykyistä paremmin ja helpommin yrityksiin kohdistuva rikollisuus.</p> <p>5.11.1/43. Luodaan vuonna 2010 toteutetun yritysuhritutkimuksen perusteella säännöllisesti toteutettava yrityksiin kohdistuvaa rikollisuutta mittaava osoitinjärjestelmä, jonka kustannuksiin osallistuvat aiheen kannalta keskeiset ministeriöt ja muut mahdolliset rahoitustahot.</p>	<p>SM, Tilastokeskus</p>	<p>2013</p> <p>Seuraava tutkimus 2015, tämän jälkeen säännöllisesti neljän vuoden välein</p>	
	<p>5.11.2/44. Selvitetään mahdollisuudet muuttaa lainsäädäntöä siten, että eritoten pienyrittäjiä voidaan nopeasti ja tehokkaasti suojata vilpillistä ja harhaanjohtavaa markkinointia harjoittavalta toimijalta esimerkiksi laajentamalla etämyynnin peruuttamisoikeutta tai mahdollistamalla viranomaisen hakema väliaikainen markkinointikielto.</p>	<p>OM, TEM</p>	<p>2013.</p>	
	<p>5.11.2/45. Esitutkintaviranomaiset tiedottavat aktiivisesti ajankohtaisista ilmiöistä, jotka liittyvät yritysten rikosturvallisuuteen.</p>	<p>Poliisihallitus, poliisilaitokset, Keskusrikospoliisi.</p>	<p>Pysyvää toimintaa</p>	
	<p>5.11.2/46 Laaditaan menettelytavat selvästi virheellisen tai rikoksella aiheutetun kaupparekisterimerkinnän oikaisemiseksi ja tehdään tarvittaessa toimenpiteen edellyttämät</p>	<p>TEM</p>	<p>2013</p>	

	säädösmuutokset.			
	5.11.2/47 Lisätään kaupparekisterin luotettavuutta varmistamalla muutostietoja pyytävän henkilöllisyyden todentaminen esimerkiksi vahvalla sähköisellä tunnistamisella sekä tekemällä esitys asiaan liittyvistä mahdollisista säädösmuutostarpeista.	TEM	2013	
	5.11.3/48. Toteutetaan alueellinen pilotointihanke nopeutetusta menettelystä muiden kuin rangaistusvaatimusmenettelyssä käsiteltävien myymälävarkauksien osalta.	Poliisihallitus, syyttäjälaitos, tuomioistuinelaitos.	2013	
	5.11.3/49. Rajoitetaan tiedon antoa kaupparekisteristä siten, että vastuuhenkilöiden henkilötunnuksen loppuosa annetaan vain perustellusta syytä ja kotiosoite kertarekisteröintiperiaatteen mukaisesti VTJ:stä.	TEM	2013	
	5.11.3/50. Kiirehditään yhdyskuntaseuraamustoimikunnan esityksen sakkopalvelusta toimeenpanoa eritoten toistuvien myymälävarkauksista määrättävien sakkojen maksamatta jättämisen seurauksena.	OM	2013	
	5.11.3/51. Selvitetään yrityksiin kohdistuvien suurpalojen tutkintaan liittyvä viranomaisten ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö siten, että tutkintaprosessien tulokset kehittyvät ja päällekkäiset toiminnot minimoidaan. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet laajentaa PRONTO-järjestelmästä saatavien tietojen julkisuutta siten, että se on nykyistä paremmin omiaan edistämään palojen ja onnettomuuksien torjuntaa. Laaditaan yhteistyön laajentamisesta sekä tietojärjestelmän julkisuudesta tarvittavat säädösmuutokset.	Poliisihallitus, SM, aluepelastuslaitokset, Finanssialan keskusliitto	2014	
	5.11.4./52. Liitetään startup-yritysten	TEM, Huoltovarmuuskeskus,	Toiminnan suunnittelu ja käynnistäminen	

	<p>julkisrahoitukseen kannustin tietoturvan kehittämiseksi heti toiminnan alkuvaiheessa. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi lisäämällä standardoidun kaupallisen tietoturvapaketin tai KATAKRI -auditoinnin edellytys korotetun starttirahoituksen saamiseksi. Lisäksi nostetaan yritysten tietoturvan parantamisen edellytyksiä laatimalla asiasta suositukset ja mallilausekkeet yritysten jatkuvuudenhallintaa tukevan SOPIVA-hankkeen puitteissa. Varmistetaan tiedon kattava jakelu.</p>	<p>Viestintävirasto (tietoturvapaketti) ja elinkeinoelämä (SOPIVA).</p>	<p>2013, käytössä valtakunnallisesti 2014, jonka jälkeen pysyvää toimintaa.</p>	
	<p>Alueellinen ohjelma: 52. Yritysturvallisuusfoorumien perustaminen: Maakuntien keskuskaupunkien alueilla perustetaan vastaavia yritysturvallisuusryhmiä kuin Oulussa ja Tampereella toimii.</p>	<p>EK, kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt, aluehallintovirastot</p>	<p>2013</p>	
	<p>53. Turvallisuussuunnittelun mallintaminen ja mallin käyttöönoton tuki pk-yrityksissä. sekä HUOVI-portaalin tekniselle alustalle laadittavan tilannekuvaportaalin käytön ohjaus.</p>	<p>LSSAVI, poliisilaitokset, EK, yrittäjäjärjestöt, kauppakamarit</p>	<p>2013</p>	
	<p>54. Poliisi ja esitutkintaviranomaiset tiedottavat aktiivisesti ajankohtaisista ilmiöistä, jotka liittyvät yritysten rikosturvallisuuteen.</p>	<p>Poliisihallitus, poliisilaitokset, Keskusrikospoliisi - alueellisesti yhteistyössä yritysturvallisuusryhmän kanssa</p>	<p>jatkuva</p>	
Turvallisuusosaaminen				
	<p>58. Turvallisuusosaamisen osa-alueet, osaajat ja haasteet tunnistaminen ja löytäminen. Näiden perusteella muodostuu raportti vahvuuksista ja mahdollisuuksista, näkemys parhaasta mahdollisesta tavasta toteuttaa kokonaisturvallisuuden ja laajan turvallisuuden toimintakokonaisuutta avoimen verkostoyhteistyön keinoin ja edistää konseptiajattelua ja liiketoimintamallien kehittämistä.</p>	<p>LSSAVI/Turvallisuusosaaminen-teemaryhmä</p>	<p>2013</p>	

	<p>59. Julkisen sektorin innovaatiotutkimuksen hyödyntäminen turvallisuusosaamisen kehittämisessä</p> <p>Julkinen sektorin innovaatiotutkimuksella voi olla paljonkin annettavaa myös turvallisuusosaamisen ja turvallisuusongelmien hallinnan ja ratkaisemisen käytäntöihin. Teemaryhmän tavoitteena on hyödyntää innovaatiotutkimuksen antia ja suunnitella ja toteuttaa esim. delfi-menetelmällä tutkimus, joka toimii pohjana turvallisuusosaamisen kehittämis ehdotuksille ja jatkotyölle.</p>	LSSAVI/Turvallisuusosaaminen -teemaryhmä	2013-2015	
Turvallisuustilannekuva				
	<p>65. Aluehallintovirastojen ja muiden toimialueella toimivien johtokeskustoimintojen yhteensovittaminen: tilannekuva, tehtävät ja roolit</p>	LSSAVI yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa	Tarkentuu	
Toiminnallisen yhdenvertaisuuden arviointi				
	<p>ESIIN NOSTETTU TOIMENPIDE:</p> <p>Kokonaisturvallisuuden yhteistoiminnassa tehtyjen toimenpiteiden yhdenvertaisuuden arviointi (toiminnallinen tasa-arvo)</p>	LSSAVI yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa	Tarkentuu	
Perhe- ja lastensurmien ennalta ehkäiseminen				
	<p><u>Toimenpide 1:</u></p> <p><i>Varmistetaan viranomaisohjauksella, koulutuksella ja tiedotuskampanjoilla, että viranomaiset ottavat aina huomioon lapsen tuen ja suojelun tarpeen aikuisille suunnatuissa palveluissa. Selvitetään, onko laissa riittävällä tavalla määrätty velvoite selvittää, onko palveluun hakeutuneella lapsia ja mitkä ovat kodin olosuhteet.</i></p> <p><i>Toteutetaan vuonna 2015 nettikysely, jolla kootaan tietoa siitä, toteutuuko lapsen edun ensisijaisuus viranomaisissa ja onko lapsen tuen</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u></p> <p>Toimenpiteen taustalla on selvityksessä esille tuotu ongelma, jonka mukaisesti aikuisille suunnattujen palvelujen yhteydessä ei arvioida vanhemman tai vanhempien kykyä toimia lapsen hoitajana ja kasvattajana. Arviointivelvoitetta koskeva laki on ollut voimassa vuodesta 1983. Sosiaali- ja terveysministeriö selvittää mahdolliset tarpeet tehostaa lapsen tuen ja suojelun tarpeen huomioimista aikuisille suunnattujen palvelujen yhteydessä sekä laatii ehdotukset siitä, miten lain toimeenpanoa voidaan tehostaa. Sosiaali- ja terveysministeriö raportoi valmistelun etenemisestä ensimmäisen kerran helmikuussa 2013.</p> <p>Oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö toteuttivat vuonna 2005</p>		

	<p><i>ja suojelun tarve arvioitu aikuisille suunnattujen palvelujen yhteydessä.</i></p>	<p>kyselyn, jossa selvitettiin, miten lapsen edun ensisijaisuus otetaan huomioon viranomaistoiminnassa. Vuonna 2015 tulisi toteuttaa vastaava kysely mutta laajempana nettikyselynä. Kyselyn käytännön toteuttamisesta vastaa Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos ja siinä otetaan erityisesti huomioon asiat, jotka tuotiin selvityksessä esille epäkohtina ja joihin sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän päätöksessä 12.9.2012 puututtiin. Kysely toteutetaan niin, että sen tulokset ovat käytettävissä tammikuussa 2015.</p>	
	<p><u>Toimenpide 2:</u> <i>Kehitetään ja otetaan käyttöön väkivallan riskiä avio- ja avoerojen yhteydessä arvioiva työkalu ottaen huomioon jo olemassa olevat menetelmät. Varmistetaan sen kattava käyttöönotto.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Toimenpiteen tavoitteena on ottaa käyttöön väkivallan riskiä arvioiva työkalu, esimerkiksi kysymyssarja tai vastaava, jonka perusteella voidaan arvioida väkivallan riskiä avio- ja avoerojen yhteydessä. Arviointi voidaan tehdä esimerkiksi perheneuvolakäynnin yhteydessä ja muissa yhteyksissä, joissa viranomaiset ja järjestöjen edustajat kohtaavat erotilanteessa olevia perheitä. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos on kehittänyt väkivallan riskin arviointia varten työkaluja. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos valmistelee olemassa olevia työkaluja hyödyntäen työkalun, jota voidaan käyttää väkivallan riskin arvioinnissa avio- ja avoerojen yhteydessä. Työkalun valmistumisen jälkeen päätetään toimenpiteistä, joilla varmistetaan sen käyttöönotto valtakunnallisesti. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos raportoi ensimmäisen kerran valmistelun etenemisestä helmikuussa 2013.</p>	
	<p><u>Toimenpide 3:</u> <i>Kiirehditään sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteessä 39 päätetyn Marak – riskinarviointityökalun käyttöönottoa.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Marak – moniammatillisen riskinarvioinnin työkokous on väkivallan riskiä arvioiva työkalu, jonka tavoitteena on tunnistaa vakavan parisuhdeväkivallan uhrin, ehkäistä väkivallan uusiutumista, parantaa väkivallan uhrin turvallisuutta moniammatillisella yhteistyöllä ja vähentää parisuhdeväkivallan seurauksia. Työvälinettä on pilotoitu ja sen tuloksia on arvioitu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen</p>	

		<p>julkaisemassa raportissa 10/2012. Tällä hetkellä Marak – toimintamalli on käytössä kahdeksalla alueella, jotka ovat Helsingin Itäkeskuksen poliisipiiri, Joensuu, Jyväskylä, Lappeenranta, Päijät-Häme, Vaasa ja Vantaa. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta 14.6.2012 on päätetty, että toimintamalli otetaan käyttöön koko maassa. Päätöksen toimeenpanosta päävastuussa on sosiaali- ja terveysministeriö, ja toimeenpanoon osallistuvat sisäasiainministeriö, Poliisihallitus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, poliisilaitokset ja aluehallintovirastot.</p> <p>Valtioneuvoston päätöksen 3.11.2011 mukaisesti aluehallintovirastot ovat valmistelleet laajassa yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa sisäisen turvallisuuden ohjelman alueelliset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpanosuunnitelmiin tulee sisällyttää suunnitelma siitä, missä aikataulussa Marak –toimintamalli otetaan käyttöön alueella. Käyttöönotto tapahtuu poliisilaitosten kautta.</p> <p>Sisäasiainministeriö kokoaa alueellisista toimeenpanosuunnitelmista tiedot Marak-toimintamallin käyttöönoton aikataulusta. Sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmä arvioi toimeenpanon aikataulun ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päättää tämän perusteella mahdollisista käyttöönottoa kiirehtivistä toimenpiteistä.</p>	
	<p><i>Toimenpide 4: Kiirehditään sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyn toimenpiteen 37 pilottihankkeen käynnistämistä.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Valtioneuvoston päätöksessä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta on päätetty pilottihankkeesta, jossa poliisissa valmisteilla olevaan uhka-arviointityökaluun liitetään toimintamalli, jolla poliisi saa nopeasti asiantuntijan arvion henkilön todellisesta uhkasta ja väkivaltapotentiaalista. Jos väkivallan uhka on korkea, voidaan henkilö ohjata palvelujen piiriin nopeutetusti. Toimintamallin käyttöönotto edistää mahdollisuutta toimia sellaisten henkilöiden kohdalla, joiden väkivaltapotentiaali arvioidaan suureksi mutta jotka</p>	

		<p>eivät kuulu pakkohoidon piiriin. Toimenpiteestä on päävastuussa Poliisihallitus, joka toteuttaa pilottihankkeen yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa niin, että sen jatkosta voidaan päättää viimeistään vuoden 2013 lopussa. Poliisihallitus raportoi valmistelun etenemisestä säännöllisesti.</p>	
	<p><u>Toimenpide 5:</u> <i>Selvitetään mahdollisuudet tehdä lastensuojelulakiin lisäys, jonka mukaisesti lastensuojeluilmoituksen tehnyt viranomainen saisi tiedon siitä, onko hänen ilmoituksensa johtanut toimenpiteisiin.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän päätöksen mukaisesti selvitetään lainsäädännön muutostarpeet sen varmistamiseksi, että lastensuojeluilmoituksen tehnyt viranomainen saisi tiedon siitä, että hänen ilmoituksensa on johtanut toimenpiteisiin. Ilmoituksen tehneen viranomaisen ei tarvitse saada tietoa yksittäisistä toimenpiteistä, joihin hänen ilmoituksensa perusteella on ryhdytty, vaan ainoastaan tieto siitä, että ilmoitus on otettu käsittelyyn. Sosiaali- ja terveysministeriö toteuttaa selvityksen osana peruspalveluministeri Guzenina-Richardsonin lastensuojelun käytäntöjä selvittävän työryhmän työtä. Työryhmän määräaika on 31.3.2013.</p>	
	<p><u>Toimenpide 6:</u> <i>Lisätään VITJA-tietojärjestelmään pakollinen kenttä, johon tehdään merkintä mahdollisesta lastensuojeluilmoituksen tekemisestä.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Tällä hetkellä poliisin tietojärjestelmiin ei jää merkintää siitä, onko poliisi tehnyt lastensuojeluilmoituksen. Poliisin käyttämiä tietojärjestelmiä ollaan uudistamassa, ja lähivuosina otetaan käyttöön uusi VITJA-tietojärjestelmä. Tietojärjestelmän uudistamisen yhteydessä tulee varmistaa, että jatkossa poliisin tietojärjestelmästä saadaan tieto poliisin tekemistä lastensuojeluilmoituksista. Poliisihallitus toimeenpanee toimenpiteen osana VITJA-tietojärjestelmän uudistamista.</p>	
	<p><u>Toimenpide 7:</u> <i>a) Varmistetaan ohjeistuksella, tiedotuksella ja koulutuksella, että viranomaiset tekevät lain</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> a) Sosiaali- ja terveysministeriö tarkistaa ja tarvittaessa täydentää sosiaali- ja terveystoimen sekä lastensuojelun henkilöstön ohjeistusta</p>	

	<p><i>edellyttämiä lastensuojeluilmoituksia, ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia ja rikosilmoituksia poliisille aina kun lain edellyttämät perusteet täyttyvät.</i></p> <p><i>b) Madalletaan kynnystä ilmoituksen tekemiseen siellä, missä se on tällä hetkellä niin korkea, että lastensuojelulain tavoite ei toteudu.</i></p> <p><i>c) Selvitetään, onko lastensuojelulakiin tarpeen lisätä oppilaitokselle mahdollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus kollektiivisesti niin, että ilmoitus ei henkilöidy esimerkiksi yhteen opettajaan. Tarpeen arvioinnissa otetaan huomioon lastensuojelun keskeiset periaatteet.</i></p> <p><i>d) Lisäksi selvitetään, miksi neuvolan ja päivähoidon tekemien lastensuojeluilmoitusten osuus kaikista lastensuojeluilmoituksista on pieni.</i></p>	<p>lastensuojeluilmoitusten, ennakkollisten lastensuojeluilmoitusten ja rikosilmoitusten tekemisestä ottaen huomioon epäkohdat, joita perhe- ja lastensurmien taustoja selvittäneessä raportissa on tuotu esille. Lisäksi toteutetaan asiaan liittyvä tiedotuskampanja. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos järjestävät viranomaisille suunnattua koulutusta lastensuojeluilmoitusten, ennakkollisten lastensuojeluilmoitusten ja rikosilmoitusten tekemisestä erityisesti tilanteissa, joihin liittyy väkivaltaa tai sen uhkaa.</p> <p>b) Sosiaali- ja terveysministeriö varmistaa tiedotuksella ja ohjeistuksella, että lääkärit tekevät ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen jo ennen lapsen syntymää tapauksissa, joissa voidaan arvioida että lapsi tai vanhemmat tulevat tarvitsemaan lastensuojelun tukea syntymän jälkeen väkivaltaan tai sen uhkaan liittyvistä syistä.</p> <p>c) Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee esityksen siitä, tulisiko lastensuojelulakiin tehdä oppilaitoksen mahdollisuudesta tehdä lastensuojeluilmoitus kollektiivisesti. Selvitys tehdään osana peruspalveluministeri Guzenina-Richardsonin lastensuojelun käytäntöjä selvittävän työryhmän työtä. Työryhmän määräaika on 31.3.2013.</p> <p>d) Sosiaali- ja terveysministeriö ja peruspalveluministeri Guzenina-Richardsonin asettaman työryhmä selvittää, miksi neuvolan ja päivähoidon tekemien lastensuojeluilmoitusten osuus kaikista lastensuojeluilmoituksista on pieni. Lisäksi selvitetään, onko päiväkotien ohjeistus väkivaltaan liittyvissä tapauksissa riittävä. Työryhmän määräaika on 31.3.2013.</p>	
	<p><u>Toimenpide 8:</u> <i>Toteutetaan tiedotuskampanja, jossa käsitellään lastensuojelun eri keinoja ja niiden merkitystä lapsen hyvinvoinnin kannalta</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Sosiaali- ja terveysministeriö toteuttaa kampanjan vuoden 2013 aikana.</p>	

	<i>tavoitteena, että lähipiirin kynnys tehdä lastensuojeluilmoituksia ja tarvittaessa myös rikosilmoituksia poliisille laskee.</i>			
	<p><u>Toimenpide 9:</u> <i>Asetetaan työryhmä selvittämään tarvetta ja mahdollisuuksia perustaa matalan kynnyksen ”palveleva puhelin”, johon voidaan tehdä väkivallan uhkaa koskevia ilmoituksia silloin, kun asiassa ei haluta tehdä lastensuojeluilmoitusta tai rikosilmoitusta poliisille. Selvityksessä on arvioitava, olisiko palvelu tarkoituksenmukaista tuottaa järjestöjen toimesta ja miten tämä käytännössä voitaisiin tehdä. Selvityksessä tulee esittää toimintamalli, joka varmistaa sen, että viranomaistoimia vaativat yhteydenotot siirtyvät ko. viranomaisen tietoon ja asia tulee vireille. Tällä hetkellä esimerkiksi Kirkkohallituksella ja Suomen Mielenveysseuralla on palvelevat puhelimet, ja näistä saatuja kokemuksia voitaisiin hyödyntää selvityksessä.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Järjestöjen kanssa käydyn neuvottelun perusteella on käynyt ilmi, että toimenpiteen toimeenpanemiseksi ei ole syytä perustaa ”palvelevaa puhelinta” vaan kehittää edelleen jo olemassa olevia, järjestöjen vastuulla olevia neuvonta- ja keskustelukanavia. Näitä on toimenpiteessä mainittujen lisäksi muun muassa Mannerheimin lastensuojeluliitolla ja Väestöliitolla. Useiden kanavien kautta tavoitetaan laajemmin eri ryhmiä. Olemassa olevien neuvonta- ja keskustelukanavien yhteistyötä viranomaisten kanssa kehitetään edelleen asettamalla työryhmä, jossa on edustajat keskeisistä viranomaisista ja järjestöistä. Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus siitä, miten olemassa olevaa toimintaa tulee kehittää jotta viranomaistoimia vaativat, erityisesti väkivaltaan ja sen uhkaan liittyvät yhteydenotot tulevat kattavasti ja nopeasti viranomaisten tietoon. Työryhmän asettamisen valmistelevat sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäasiainministeriö yhteistyössä. Valmistelun ohjausryhmänä toimii sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmä. Työryhmän määräaika on 1.3.2013.</p>		
	<p><u>Toimenpide 10:</u> <i>Jatketaan viranomaisten koulutusta väkivallan puheeksiottamiseksi ja siihen puuttumiseksi tavoitteena, että eri viranomaiset tekevät tämän kattavasti osana omaa perustyötään niissä tilanteissa, joissa he kohtaavat asiakkaita. Kehitetään koulutusta edelleen niin, että se edistää viranomaisyhteistyötä.</i></p>	<p><u>Toimeenpano</u> Terveyden ja hyvinvoinnin laitos liittää perhe- ja lastensurmien taustoja koskevassa selvityksessä esille tuodut kehittämistarpeet osaksi perhe- ja lähisuuhdeväkivallan ehkäisykoulutusta. Aluehallintovirastot toteuttavat väkivallan puheeksiottamista ja siihen puuttumista tehostavaa koulutusta alueellaan ottaen huomioon viranomaisyhteistyön kehittämiseen liittyvät tarpeet. Koulutuksen toteuttamisesta raportoidaan vuosittain.</p>		

	<p>Toimenpide 11: <i>Asetetaan työryhmä, joka laatii selvityksen viranomaisten välistä tietojenvaihtoa säätelevästä lainsäädännöstä ja mahdollisista ongelmista erityisesti perhe- ja lastensurmien ennalta ehkäisemisen näkökulmasta moniviranomaisyhteistyö huomioiden. Selvityksessä tulee käydä ilmi tarkemmin seuraavat seikat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>* Mikä asian kannalta keskeinen lainsäädäntö antaa mahdollisuuden viranomaisten väliselle tietojen vaihdolle, myös moniammatillisessa yhteistyössä mutta miksi lainsäädäntöä ei toimeenpanna käytännössä.</i><i>* Mitkä ovat ne lain kohdat, jotka estävät viranomaisten välisen tietojenvaihdon myös moniammatillisessa yhteistyössä silloin, kun se olisi keskeistä perhe- ja lastensurmien ennalta ehkäisemiseksi.</i><i>* Tuleeko moniammatillista yhteistyötä (tiedonvaihdon lisäksi esimerkiksi tiedonkäytön, tallennuksen, päätöksenteon osalta) säädellä sekä toimijoiden että asianosaisten oikeusturvan varmistamiseksi.</i><i>* Lastensuojelulain mukaisesti lääkärillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoituksen lisäksi ilmoitus poliisille silloin, kun on syytä epäillä että lapseen on kohdistunut RL 20 luvun mukainen rikos. Työryhmän tulee laatia ehdotus siitä, tulisiko poliisille tehtävä ilmoitusvelvollisuus laajentaa kattamaan myös</i>	<p>Toimeenpano: Sisäasiainministeriön poliisiosasto valmistelee ehdotuksen työryhmän asettamiseksi ja työsuunnitelmaksi ml. asiat, joita työryhmän työssä tullaan käsittelemään. Työryhmässä tulee olla edustettuina käsiteltävän asian kannalta keskeisten viranomaisten edustajat. Työryhmän asettaminen ja työsuunnitelma käsitellään sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmässä 6.11.2012 ennen kuin sisäasiainministeriö tekee työryhmän asettamista koskevan päätöksen. Työsuunnitelmasta käy ilmi keskeiset työryhmän käsiteltäviksi aiotut asiat.</p>	
--	---	--	--

	<p><i>henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset. Samalla tulee arvioida, tulisiko ilmoitusvelvollisuutta poliisille selkeyttää myös muiden ammattiryhmien osalta esimerkiksi siten, että se olisi kaikille sama.</i></p> <p><i>* Ratkaisuehdotukset esille tulleiden epäkohtien korjaamiseksi.</i></p>		
	<p><u>Toimenpide12:</u> <i>Otetaan henkirikoksen uhrin lähipiirin tuen ja palvelujen tarve huomioon rikoksen uhrin tukipalvelujen kehittämisessä ja palvelujen piiriin ohjautumisen varmistamisessa.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Valtioneuvoston periaatepäätöksessä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta 14.6.2012 on päätetty, että oikeusministeriö selvittää vaihtoehtoiset mallit rikosuhripalvelujen kestäväksi rahoitusmalliksi mukaan lukien rikosuhrirahaston perustaminen 31.12.2013 mennessä. Kestävä rahoitusmalli on edellytys sille, että palvelujen piiriin voidaan ottaa uusia ryhmiä ja että palveluita on tarjolla nykyistä kattavammin. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteessä 58 on päätetty rikosuhripalvelujen tuottajien välisestä sopimusperusteisen yhteistyöjärjestelmän kehittämisestä erityisasiantuntemusta edellyttävien uhriryhmien palvelujen saatavuuden varmistamiseksi. Ohjelman toimenpiteessä 59 on lisäksi päätetty sen selvittämisestä, tulisiko uuteen esitutkintalakiin kohta joka tehostaisi rikoksen uhrien ja tekijöiden ohjautumista palvelujen piiriin. Lisäksi toimenpiteessä on päätetty, että muissa viranomaisissa, kuten sosiaali- ja terveystoimessa, parannetaan rikoksen uhrien tukipalveluihin ohjautumista. Sisäisen turvallisuuden ohjelman yllä mainittujen toimenpiteiden toimeenpanosta vastuussa olevat ministeriöt huomioivat valmistelussa henkirikosten uhrien läheiset yhtenä rikosuhripalveluja tarvitsevana ryhmänä.</p>	
	<p><u>Toimenpide 13:</u> <i>Huolehditaan siitä, että tehdään määräajoin selvityksiä alle 15-vuotiaisiin kohdistuneista</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Toimenpide toteutetaan oikeusministeriön toimesta yhteistyössä asian kannalta keskeisten tutkimuslaitosten kanssa.</p>	

	<p><i>henkirikoksista sekä lähisuhteessa tapahtuneista henkirikoksista. Selvityksessä kartoitetaan rikokseen johtaneet olosuhteet ja taustalla olleet syyt, sekä mihin toimenpiteisiin on ryhdytty uhrin suojelemiseksi ja mihin toimenpiteisiin olisi voitu ryhtyä uhrin suojelemiseksi.</i></p>			
	<p><u>Toimenpide 14:</u> <i>Arvioidaan, onko oppilashuollon palvelujen valtakunnallisissa ja kunnallisissa oppaissa riittävä ohjeistusta siitä, miten tunnistetaan lapset, jotka kasvavat väkivaltaisessa tai väkivallan uhkaa sisältävässä kodissa. Täydennetään oppaita tiedolla ja toimintaohjeilla sekä lastensuojeluilmoituksen tekemistä koskevan lainsäädännön määräyksillä.</i></p>	<p><u>Toimeenpano:</u> Arviointi tehdään osana oppilas- ja opiskelijahuoltolakien tarkistusta ja arvioinnin tulokset otetaan huomioon ohjeistuksessa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen toimesta.</p>		

Länsi- ja Sisä-Suomi

Aluehallintovirasto